

GYŐRI LAPOK.

Társadalmi, közművelődési és ismeretterjesztő közlöny.

Megjelenik hetenként kétszer u. m. szerdán és szombaton.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:
Egész évre . 6 frt — kr. Negyedévre . 1 frt 50 kr.
Félévre . . 3 „ — „ Egy órára . . „ 60 „
Egyes szám ára 8 kr.
Előfizetési pénzek a kiadóhoz belváros, a győri első
takarékpénztár épületében, intézendők.

Felelős szerkesztő:
Dr. KARIKA ANTAL.

Laptulajdonos és kiadó:
CZÉH SÁNDOR.

Szerkesztőségi iroda: apáca-utca 22. sz.

HIRDETÉSEK DÍJA:
Egész oldal 16 frt — kr. Nyolczad old. 2 frt — kr
Fél oldal . . 8 „ — „ Tizenhatod old. 1 „ — „
Negyed old. 4 „ — „ Hirdetés bélyegdíja 30 „
Többesröri hirdetésnél tetemes árengedmény.
A nyílt tér soronként 15 kr-ával számítatik.

Az önségély alap-eszközei.

III.

Szorgalom.

Jóllehet az önségély leglényegesebb eszközéül az értelmességet kell tekintenünk, de nem kevésbé fontos eszközként tekinthetjük a szorgalmat is. Bizonyos, hogy értelem és szorgalom együttesen képesek a legsikeresebb segínyt nyújtani. E kettő úgy viszonylik egymáshoz mint a test a lélekhez, egyik sem lehet el a másik nélkül s ha mind a kettő nagyobb fokban együtt van, bármi téren csudával határos óriási erőt képesek kifejteni.

Szerencsés ember ennél fogva az akiben e két tulajdon egymással találkozik. Mindazáltal nem kell hinni, hogy akinek a természet értelmességét bővebb mértékben nem ajándékozott, vagy akinek nem volt alkalma értelmét — a közönséges felfogás szerint — tudományosan kimivelni: azon a szorgalom sem segíthet. Hiszen a szorgalom már magában is értelmesség jele s ezenkívül épen szorgalom által lehet értelmességre is szert tenni.

Száz és száz példát lehetne az élethől felmutatni, miszerint oly egyének kiket a természet értelmi tehetséggel nem áldott meg bőségesen, szorgalmuk által mégis jeles emberré küzdöttek fel magukat. Ilyen korlátolt tehetség volt például Pestalozzi ki gyermek éveiben tanuló társai közt a legügyetlenebb volt, úgy hogy gunyvevet adva neki, örökösen csufolták. Az iskolában oly csekély előhaladást tett, hogy tanítója azzal a jövendőléssel bocsátotta el: e mihaszna fiúból soha sem lesz semmi. És ez a mihaszna fiu szorgalma által annyira képezte magát, hogy ő lett a gyermeknevelés újjáteremtője s oly nagyszerű művet tudott végrehajtani, melynek áldásos eredményét s jótékony horderejét századok múlva is emlegetik. Drú (Drew) Sámuel angol lelkész hasonlókép nehézfejű s egyszersmind korhely tanuló volt, miért szülői őt az iskolából kifogva cizmadiahoz szegődötték. Itt is mint inas csavargásra volt inkább hajlama mint munkára, egy alkalommal azonban halálos vesztélyből történt csudálatos megmenekülése következtében magába szállott, visszatért mesterségéhez s nem csak szorgalmas munkás lett belőle hanem szabad idejét tanulásra fordította s annyira képezte magát, hogy cizmadia mestersége mellett lelkészi hivatalt is viselt s ezenkívül számos még ma is nevezetes bölcsészeti munkát irt s adott ki. — Buffon, kit a természettudományok királyának szoktak nevezni, gyermek korában szintén a közepes tehetségek közé tartozott, úgy Peel Robert egyike a leghiresb államférfiak és szónokoknak is. Ide sorolhatjuk talán Petőfit is ki magáról írja, hogy szekundába ponálta sok professora.

E csekélyszámú példa is eléggé tanusítja, hogy a szorgalom egymagába mily csudás eredményeket fejthet ki. Átaljában véve ellehet mondani, hogy a rendes tehetséggel, egyszerű, tiszta ésszel párosult szorgalom számosabb sikert eredményez a közéletben, mint a csak kivételesen előforduló lángész. Egyébiránt min-

denki belátja, hogy a szorgalom soha sem marad haszon nélkül, és mégis honnan ered az, hogy oly sokan vannak, akik a haszon ezen forrását, az önségély ezen hatályos eszközét megvetni képesek?

Közönségesen azt tartják, hogy a szorgalom hiánya a lustaságtól, a munkától — fáradságtól való gyáva félelemtől ered: valósággal azonban a lustaság is értelemhiányon, esztelenségen alapszik. — Minden okos és tapasztalt ember bizonyíthatja, hogy a tétlenség sokkal fárasztóbb s egyszersmind lélek öllőbb mint a munka, mely a mellett, hogy a testet edzi, a lelket is fel eleveníti. Egészen alaptalan feltevés az, mintha a szorgalom erőfeszítő munkát igényelne s azzal volna egy értelmű. A szorgalom nem áll egyébben mint az idő lehető nagyrésznének folytonos, bár csendes foglalkozással való hasznos eltöltésében. Az erőmegfeszítés nem feltétlen kelléke a szorgalomnak s nem is egyez meg az észszerűséggel. A ki egy napnak csak egyharomadát fordítja is munkára: az a legkényelmesebb foglalkozás mellett is roppant eredményeket érhet el élet tartama alatt. Megítélhető ez abból, hogy gyakran csak egy órai, naponként ismételt munka is mily bámulatos sikert mutathat fel. Elég e tekintetből a sok közül Elihu Burritnak, a „tudós kovácsnak“ példáját idézni, ki a mellett, hogy naponként 10 órán át kovácsolt, még időt vett magának annyi tanulásra, hogy 18 régi- és ujnylevet elsajátított s ezenkívül több jeles tudományos munkát adott ki, melyekről őt „béke apostolnak“ is elnevezték. Hogy mily apró időfor-gácsok felhasználásával érte el ezen nagyszerű eredményt; naplójának következő töredékéből látható „1837. hétfő június 18. 40 sor Cuviernek a „Föld elméletéből“, 64 sor francia olvasmány, 11 óra hosszant kovácsoltam. Kedd: 65 sor hébertül, 30 francziául, 10 oldal Cuvier elméletéből, 10 sor syr nyelven, 10 sor dánul, 10 sor csehül, 9 sor lengyelül bevégezve, 15 csillagnevet könyvnélkül betanultam, 10 órán keresztül kovácsoltam“ stb.

Ilyen az igazi hangya-szorgalom, és csakis az ily mérsékelt, de szakadatlan szorgalomnak van áldásos sikere. A mértéktelen, megfeszített munka több erőt pazarol el, mint amennyit eredménye megér. „Aki sokat akar, keveset markol“ mondja a példabeszéd. A mérsékelttség vagy — ugyszólva — kényelem a munkában egyik lényeges kelléke a szorgalomnak. Ha valaki elvégzi másnapra nem halasztható teendőit: e kelléknek elegendőképp megfelelt. Amint nem szükséges a szorgalomhoz a sok munka: ép oly hátrányára van a sokféle munka. Az ide oda kapkodás, az erő szétforgácsolása, mindenkor erővesztéssel jár. A szorgalom másik kelléke tehát az egy munka egy mesterség mellett állhatatos megmaradás, jóllehet a napi munkát egy-két órára más foglalkozással felváltani néha pihenésül s szórakoztatásul szolgál.

Látható ezekből, hogy a szorgalom követelményeinek megfelelni nem oly nehéz feladat, minőnek azt a lusta egyének gyáva elméje képzele. Látható a mondottakból továbbá az is hogy a szorgalom mily nagy mértékben képes

az embert felemelni, mintegy megnesemíteni. Teljesen igazuk van azon mély eszű írónak, akik ismételve kimondották: hogy csak a munka tesz nemessé s hogy nincs oly becületes munka, melyet szégyenleni lehetne. Nagyon korlátolt belátásra és észtehetségre mutat tehát az nálunk, hogy épen azok akik nemesekeknek tartják magukat: idegenkednek leginkább a munkától. Az ilyenek, ha nemességüket maguk szereztek volna, bizonyára jobban megbecsülnék a szorgalmat. A józan ész szerint a nemesség nem örökölhető, hanem azt mindenkinek magának kell megszerezni saját érdeme, tehát munkája által. A munkátlanlás, vagy henye élet ennél fogva nem csak a valódi nemesség, hanem — mivel mint mondtuk, az értelem nem lehet el szorgalom nélkül — az értelem, józan ész hiányának is jele.

Jó lenne ha uri és uratjátszó köreinkben ezt is bővebb figyelemre méltatnák!

Filléres bankok.

Oly lassan megy s oly sok időt igényel, míg nálunk valamely hasznos intézmény, mely másutt már rég gyökeret vert s czélszerűnek bizonyult, meghonosulhat, hogy örülnünk kell annak is ha a legcsekélyebb ily intézménynek hozzánk való átültetésére bármily téren komoly törekvést veszünk észre. Ily törekvés indult meg nálunk újabb időben a külföldön már régóta diszlo penny-bankok vagy kis takarékpénztárak életbe léptetésére nézve.

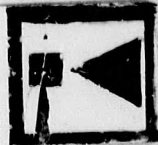
Az ily filléres takarékpénztárak üdvös czélja annyira szemmel látható, hogy szinte csudálni lehet miszerint ily intézetek eddig még nálunk nem létesültek. A takarékpénztárak czélja iránt a közönség már nálunk is tisztában van, s hogy azt méltányolni is tudja, azt ezen intézetek virágzó állása eléggé bizonyítja. De ezen nagyobb takarékpénztárak jótékony hatásköre csak a nép vagyonosb osztályára terjed ki. Ezek t. i. csak nagyobb — 5 frtnyi s csak ritka esetben kisebb — betéteket fogadnak el. Hányan vannak azonban olyanok, akik ennyi összeget nem bírnak maguktól összetakarítani, mert nem bírnak a kisértésnek ellenállni, hogy mielőtt filléreiket ennyi összegig összegyűjtenék, azt ha egyébre nem, nélkülözhető élvezetre el ne költésék, vagy nem bírnak türelemmel hogy ennyi összeget fillérenként gyűjtögessenek s őrizzenek. Ily módon pedig épen a legszegényebb néptől sok fillér, sok krajczár megy napról napra veszendőbe, mely vesztéstől pedig megkímélhetné magát, ha filléreit saját maga s vágyai ellen biztosított helyen elrakhatná.

Ezekre nézve tehát valódi jótétemény lenne oly takarékpénztárak létesülése, melyek a legcsekélyebb, krajczáros betéteket is elfogadnák.

Igaz, hogy ez első tekintetre oly parányi eszmének látszik, hogy a csak ezrekben beszélő s megérezesült keblű pénzüzerek előtt merő nevelésnek látszik: de a nép javát óhajtó igazi emberbarát szemében épen ezen parányiságánál fogva nyer nagy fontosságot.

Annál nagyobb és dicsőbb valamely eredmény, minél parányibb okok és erők közrehatása által jött létre.

S ki tagadhatná, hogy sok fillérből sok idő múlva igen tekintélyes összeg nőheti ki magát?

Csak a külföldön ezeltől 20—30 évvel alapított penny-bankokra kell tekintenünk, s azonnal tényekkel bebizonyítva látandjuk, hogy fillérek évek mulva százezer forintokká szaporodhatnak.

Való az is, hogy ily krajczáros takarékoságnál hosszú ideig kell a takarítónak várakozni, míg fillérei csak figyelembe vehető összegre is szaporodnak; de azt hisszük, hogy még sem lesz a betevőkre nézve ez a várakozás oly terhes, ha meggondolják, miszerint ily módon oly vagyont gyűjtenek s idővel oly tőkét fognak nyerni, melyet különben végkép elvesztettek volna.

De ha csak egy évi eredményét tekintjük is e krajczáros gazdálkodásnak s feltesszük, hogy valaki naponként csak egy krajczárt takarít meg, s helyezze a filléres bankba, már ez is egy szegény emberre nézve nem megvetendő összeg. Hihető pedig, hogy ennél nagyobb betétek is számosan történnének. Mindazáltal a filléres takarékpénztárak jótékony hatása nem annyira anyagi, hanem morális eredményük tekintetéből, veendő bírálat alá.

Kétségtelen, hogy ezen intézetek sok szegény emberben felköltenék nemcsak a takarékoságot, hanem a józanság ösztönét is. Kétségtelen, hogy sok iparos segéd, cseléd és napszámos megvonná magától a nélkülözhető élvezeteket s dorbézólást, látván, hogy erre szánt filléreit ily módon megmentheti s hasznosabb célra is fordíthatja.

Szívvel üdvözöljük tehát a kis takarékpénztárak létesítésének nálunk is felmerült eszméjét.

Ezen eszme az iparos ifjúsági képző- és segélyegyletek együttes tanácskozásán hozott indítványba, mely alkalommal a tanácskozási azonnal el is határozta, hogy az iparos segédeknek a takarékoságra alkalmat nyújtandó, minden szervezettebb ily egylet keblében penny-bankokat fog az iparos segédek számára oly célból állítani, hogy abban megtakarított filléreiket összegyűjtve, szükség esetén felhasználhassák. Ily kis takarékpénztár már létesült is hazánkban, melyet a székesfehérvári iparos ifjúsági-egylet állított fel márcz. 15-én tartott gyűlése alkalmával.

Ajánljuk ezen példa követését helybeli iparos segédeinknek is, de mivel ily kis takarékpénztárak ép oly üdvösen megfelelnek egyéb szegényebb sorsú lakosok, napszámosok, cselédek stb. céljainak is, annál fogva ajánljuk azokat a nevezett rendek, főleg pedig a győri bicsak-egylet figyelmébe is.

A kis takarékpénztárak kezelésére vonatkozólag a szegedi vezér-egylet a következő alapszabályokat állapította meg:

1. Minden iparos-ifjúsági egylet kebléből egy öttagu bizottság küldendő ki, mely „kis takarékpénztári bizottság“-nak nevezetik. Ezen bizottság kebléből egy igazgató-pénztárnok és egy ellenőr választatik; a bizottság a takarékpénztár összes ügyeit önállóan, a választmány által netalán adandó irányelvek alapján vezeti.

2. A kis takarékpénztárak kezelésénél szükséges minden teendőt e bizottság végzi, a pénzüsszegek és takarékpénztári könyvecské megőrzésére nézve az 5. és 6. pontban foglaltak szem előtt tartása mellett.

3. A betétek elfogadása rendszeren vasárnap délután 2—4-ig az iparos-ifjúsági egylet helyiségeiben nyilvánosan történik.

4. A betétek egy az igazgató-pénztárnok által vezetendő és a betevők betéteit sorszám szerint föltüntetendő főkönyvbe vagy főívekbe és egy, minden betevőnek kiszolgáltatandó betevő ivre vezetendő. Ezen főkönyv és betéti ívek mikénti beosztására nézve az A) és B) alatti minta szolgál. (E minták megegyeznek az iskolai takarékpénztárakéival.)

5. A kezelő igazgató-pénztárnok a nála befolyt betéteket egy az egylet választmánya által kijelölendő pénztárbizottság elhelyezni, és pedig egy az egylet nevére szóló takarékpénztári könyvecskére. Öt forinton alóli betétek az igazgató-pénztárnok által a pénztárbizottság őrizete alá adandók, de az öt frtot elért összeget köteles a pénztárnok a takarékpénztárba elhelyezni.

6. Öt frtot elért betét után az illető betevő saját nevére szóló, takaréktári könyvecskét kap, mely miként az 5. pontban említett készpénzek is a pénztár őrizete alá adandók.

7. Kamatot az illető betevő csak minden teljesen befizetett forint után várhat. Egyszermind figyelemzetendők a betevők, hogy minden 1 frt után a rendes kamatláb szerinti kamatkövetelésük lesz, mely mint külön betét, a lejárat napot követő betéti napon, az illető intézet által a tőkéhez iratik.

8. Az ellenőrzést az ellenőr közbejöttével a pénztárbizottság gyakorolja, és pedig hónapról-hónapra. Ez havonként a kis takarékpénztárra vonatkozó összes iratokat megvizsgálja és ezen vizsgálatának eredményéről az egyleti választmánynak jelentést tesz. Az egyleti választmány pedig minden negyedéven 2 vál. tag által fölvizsgálatot tart és az év utolsó hónapjában az ide vonatkozó könyveket lezárattja, azokat megvizsgálja, az összes irományokat átveszi és — ha a kezelést rendben találja — a pénztárbizottságnak a fölmentvényt megadja. Ellenkező esetben a netáni hiányok pótlásáról erőlyvel gondoskodik.

9. A pénztárbizottság a felügyelőségnek megosztása és a kezelés ellenőrzésére vonatkozólag külön szabályzat útján gondoskodik.

10. A kezelő ívek költségeit egyelőre az egylet földözi.

A közönség köréből.

Berlin, 1879. ápril 13.

Igen tisztelt szerkesztő ur!

Becses lapja 28-ik számában egy hosszú cikkben felelt egy ur az én személyes panaszomra! — Ezen urat van szerencsém bővebben nem ismerni. A mennyiben helytelen megtámadással és bántó szavakkal szól ezen ember, csak úgy fogok neki válaszolni, mint a hold! mert az én panaszom minden szavában való volt!

Csak egy ponton akarok a tisztelt szerkesztőségnek felvilágosítást adni, és t. i. minekután azt állítja azon ember, hogy nagyobb oszontáció végett adatott a koldusoknak az alamizsna! — Megvallom, hogy ezen adakozással valamennyiben hibázhattam, de csak azon okból, hogy minden oszontációt elkerülni kívántam, mert ezt csak abban láthatom, hogy az egész község tudtára adassék, hogy ennyit és ennyit adtunk a szegények számára; de ezen hibánál nyertem is egy tapasztalást, mely az én személyes véleményemet ily egyéneknél igenis jogositotta!

Azon derék ember, tulajdonképen az oszontatásnál, mely nagyon csekély módon történt, több ízben bemutatá magát, mint azon társaság elnöke és néhányoknál azon tanácssal szolgált, hogy a koldulónak duplán adjak, ezt megtettem. Később azonban azt kezdette tanácsolni, hogy a most jövőnek alamizsnát ne adjak, mert ezek nem zsidók, ezt ugyan visszautasítottam azon megjegyzéssel, hogy nekem a szegény embereknél mindegy, hogy milyen vallásuak, — és ez a megboldogult halottnak is a véleménye volt!

Ezen bánásmód lehetett tehát az igen tisztelt személy válaszának alapja?

A tisztelt szerkesztőség alázatos szolgálja

Bruck Lipót.

Tanügy

Bosznia és Hercegovinában.

A nép szellemi műveltsége a legalantabb fokon áll és nagyon ritkán találkozik ember, ki irni olvasni tud.

Az ozmánkormány törekvése mindig az volt, hogy a nép tudatlan és butaságban tartassék; mert így könnyebben vélte kormányozhatni.

Az ott jelenleg fennálló iskolák, ha ugyan ilyeneknek szabad azokat nevezni, kizárólag felekezeti jellegűek és csak arra valók, hogy a vallásfelekezetek közt a gyűlöletet szítsák és a nemzetiségeket egymás ellenébe uszítsák.

A tudatlan nép, természeti tehetséggel gazdagon megáldva, fanatikus és nem képes annak belátására, hogy az iskola azon szentély, melyben általános műveltség és emberszeretet hirdetik.

Miután így a boszniai népiskolák felekezeti jellege fölvé emeltetik: úgy megkülönböztetnek: a)

mohamedán, b) római katolikus, c) görögkeleti iskolákat.

A mohamedán iskolák 1. elemi, — 2. egyházi, — 3. polgári iskolákra oszlanak. Tudvalevőleg a mohamedán szemében szálka az európai kultúra és a koránt a könyvek főkönyvének, a tudományok egyedüli forrásának tekintik. A korán megtanulására főgond fordítatik. Elemi iskolák nagyszámúval vannak. Ahol templom van, ott elemi iskola is létezik. Ezen iskolák elemi népiskoláinkhoz egyáltalán nem hasonlítanak; mert azokban a gyermekek a közönséges imák és néhány arab mondat megtanulására szorítottak csupán, — írás, olvasás vagy számvetésről szó sincs. Mi több, vannak tanítók, kik egyszermind papok, anélkül, hogy irni vagy olvasni tudnának. A tanszobák alacsony, bűzhöd, sötétes hajlékok, melyekben a gyermekek nem padlózott és rongyos szőnyegekkel beterített földön ülnek vagy fekszenek. Iskolapadok nem léteznek. E gyönyörűsége tanszoba közepén kissé emelkedettebb helyen guggol a tanító, magyarázván az ifjuságnak a korán bölcsességét. Az imákat és mondákat ő elmondja, ismétli mindaddig, míg az ifjuság azokat utánmondani képesek. A fegyelem fentartását 4—6 méter hosszú pálcza eszközli. Tanítás közben a hodscha kedélyesen rágyújt, egyet nyújtózkodik a divánon és a gyermekek ezalatt kényök-kedvök szerint zsbongnak, játszanak.

Bosznia és Hercegovina occupációja előtt hivatalos kimutatás szerint 917 ily iskola volt a két tartományban.

Irodalom.

— Felhívás előfizetésre. Musaeus Grammatikus „Héró és Leander“ című regényes költeménye f. é. márcz. végén jelent meg a görög eredetiből eszközölt fordításban, a mely a Kisfaludy-társ. 1878. jun. ülésén köztetszéssel fogadtattott. A chamois-velin papíron nyomott mű ára 30 kr. 10 pl. után egy tpl. jár. Utánvételes megrendelés alulírtakhoz intézendő, Selmeczbányára (k. k. gymn.). Dr. Tóth Sándor.

— Megjelent és szerkesztőségünkhez beküldött ily című munka „Paedagogus és szaktudós.“ Irta Schön József fővárosi tanító, Budapest 1879. Kapható a szerzőnél, király-utca 105. szám. Ára 30 kr. E három ivre terjedő munka feltűnést okozott a fővárosban, amennyiben szerző ritka elmeállással és olvasottsággal párosult tapasztalatok nyomán keményen ostromozza a tankönyvirodalom körül történő visszaéléseket, valamint a könyvbírálok azon megrögzött szokását, hogy directe a szerző, a személy ellen fordítják tolluk élet. Kikel azután a zug- és élcslapok ellen, melyek a ledérséget és szemérmetlen dolgokat a nép és az ifjuság között terjesztik. „Az — ugymond — hogy ma egy rablógylkosról, holnap a pápáról merengenek, már szokássá vált, hiszen, édes istenem, az a legnagyobb virtuositás, minél többet lehet a papokra ráfogni, minél jobban és mélyebben lehet minden szentet sárba tiporni!

A „Kikerikit“ s „Borsszem Jankót“ már a gyermek is olvassa, hogyan ismerjen el egy ilyen feljebbvalót? Egy 9—10 éves leányka séta közben kíváncsivá lesz; mert figyelmét egy embertömeg magára vonta. Mit néznek? Egy színész nő most ilyen, majd amolyan állásban, fellépésében fényképezeti magát. Ezt nézik. Miért ne néznék ő is? És a látott képzetté, a képzett gondolatú lesz, fonjátok tovább a gondolatot és vonjátok le a consequentiát.“

E könyvecskét nem bírálni, hanem csak ismertetni kellene egész terjedelmében. Melegen ajánljuk t. olvasóink becses figyelmébe.

— Az Eötvös-alap gyűjtő bizottsága „A király ünnep emléke“ című füzetet ad ki az ezüst lakodalom alkalmából. A füzet ára 10 kr. lesz. Azon tanítók, kik a könyvecskét a „Népnevelők Lapja“-nak szerkesztősége avagy az „Eötvös-alap“ titkáranál (Luttenberger Ágost, ev. tanító, Deáktér 3.) nagyobb mennyiségben rendelik meg postautánvétellel, 25 százalék, kisebbségben 15 százalék elengedtetik. A munka szép képekkel lesz diszítve, s később Kókay Lajos könyvkereskedő, Károly-utca IV. ker. bizományába kerül. Kiadója a budapesti

tantestület, nyomtatja a Franklin-társulat. A füzetekből befolyó tiszta jövedelem felerészben az árvizkárosult tanítóké, felerészben pedig a néptanítók Eötvös-alapjára leend.

Külföldi hírek.

— **Muszkaország.** A czár elleni merényletre vonatkozólag következő újabb adatokat közlik a lapok. A merénylettevő, kit újabb tudósítások szerint Solowieffnek neveznek s kiről némely lapok azt mondják, hogy pénzügyi hivatalnok; mások: hogy titkos rendőr s ismét mások: hogy tanító, — 3-szor lőtt a czárra s midőn már földre terítettett, még egy lövést tett, mely egy rendőrt könnyen megsebesített. Elfogatása után mérget vett be, melyet magánál rejtgetett, de mint írják, sikerült neki ellenmérget beadni s így életben megtartani. A muszka czár és kormány a merénylet következtében a legszigorubb reactióra határozta el magukat a nihilizmus ellenében s mint hírlik, legközelebb kemény rendőri intézkedések, sőt talán általános ostromállapotot fognak életbe léptetni. Hogy mire boldogul ezáltal a czár kormánya s megbirja-e törni a nihilisták erejét? az még nagy kérdés. Minden jel arra mutat, hogy a nihilisták nagyobb erővel rendelkeznek, mintsem a muszka kormány talán véli. A nihilisták szövetségesekkel bírnak az állami főhivatalnokok közt, a hadseregben, sőt az udvarnál is. A köznéppel jobban retteg a titkos végrehajtó-bizottságtól, mint a czár hatalmától s hogy ezen végrehajtó-bizottság mily erőt és tevékenységet képes kifejteni, azt a mindennapi tények bizonyítják. Így legközelebb magát a charkowi kormányzót ellopják s fogva tartják. Sz.-Pétervárott rendes lapot adnak ki, melyben előre tudatják a halálos ítéleteket, s e lap példányait senki sem tudja, hogy hogyan és mi módon? megküldik a rendőrségnek, minisztereknek s magának a czárnak is. — Kiewben egy hét alatt öt végrehajtást kíséreltek meg. Ugyancsak Kiew táján egy árulót, ki a nihilisták egyik nyomdájának hollétét fedezte fel a rendőrségnek, még az árulás napján megölték. Így hosszú kezű szövetséggel szemben tehát még meggyülhet az orosz kormány baja s azért sok lap azt a tanácsot adja a kormánynak, hogy inkább térjen az engesztelődés útjára, s adjon szabadságot s alkotmányt a népnek.

— **Olaszországban** úgy látszik, rendkívüli dolgok vannak készülöben. Garibaldi megjelenése Rómában közhit szerint nem lehet jelentőség nélkül, mivel ő nem szokta remeteséget nagyobb ok nélkül elhagyni. Garibaldinak némely nyilatkozatai s az, hogy körüle régi bajtársai az „Italia irredenta“ emberei mind számosabban csoportosulnak, valamely terv szítására adnak gyanu okot. Sokan ennél fogva azt hiszik, hogy Garibaldi valamely Görögország javára kiviendő expedícióra szándékozik vállalkozni a törökök ellen. Azt is rebesgetik, hogy Garibaldi elvtársaival együtt olasz köztársaság felállításán törik fejüket. Legvalószínűbb azonban, hogy az „Italia irredenta“ érdekében fog legközelebb kísérlet tétetni, s ezen kísérlet céljából jelent meg tulajdonképp Rómában az alban küldöttség is, kikkel Garibaldi szövetségre szándékozik lépni vállalata érdekében, hogy ők Ausztria-Magyarországot Bosznia felől foglalkoztassák, míg ő Dél-Tirol s Trieszt visszafoglalására tenne kísérletet. Ezek még eddig csak a lapok sejtelméi, lehetőség azonban van bennük s így ez oldalról meglepetésekre el lehetünk készülve.

— **Róma.** Római lapok félhivatalosan megerősítik, hogy a legközelebbi consistoriumon Haynald kalocsai érsek, bibornokká fog kineveztetni.

— **Törökország** és Ausztria-Magyarország közt Novi-Bazar ügyében folyt tárgyalások befejeztettek, a konvenció aláírása legközelebb várható. A szerződés feljogosítja Ausztria-Magyarországot: csapatokat tartani Mitroviczában.

Színházi csevegések.

Színészeink eltávoznak; boldogabb vidékre-e? vagy nem? ezt a jövő fogja megmutatni. De az tény, hogy jelenleg nincsenek itt, — s én úgy hiszem, hogy t. szerkesztő ur jóváhagyásával, ezen szünetidőben, lehetne holmit a színházi ügyekről cse-

vegni, a mi mintegy összekötő kapocsul szolgálna, a most befejezett, s jövő őszszel ismét megnyiladó magyar színi-idény között. E közben vendégeink is érkeztek, a soproni német színtársulat, derék igazgatójuk Raul Emil személyes vezéréte s közreműködése mellett. Ez egy kis ideiglenes csere; a győri magyar színtársulat, Sopronban, — a soproni német pedig ez alatt Győrött működik. Érdekes lesz megtudni melyiknek volt jobb vásárja? Figyelemmel fogjuk hát kísérni a vendég-társaságnak itteni működését; hiszen magyar vendég-szeretetünkél fogva, vendégeinket egészen ignorálnunk nem illenék! — Tüzetes színbirálatot azonban a német előadásokról adni nem fogunk; csak a kitünőbbeket általánosságban, s az érdekesebb, s újabb színműveket, melyeknek talán mi is hasznát vehetjük az őszre — akarjuk röviden ismertetni. — A mi színészeink Sopronban, úgy halljuk — a mult csütörtökön voltak fellépendők „Ágnes asszony“ legújabb eredeti népszínműben, melylyel itteni működésüket befejezték. Hogy a szebbnél szebb népdalok, Kissné ajkairól gyujtottak ott is; meglehet: de hogy a furcsa szerkezetű darab egészben tetszett-e? ez még kérdés, melyre nagyon szeretném az igenlő választ. — Talán jobb lett volna a „Kornevilli harangok“-kal beharangozni először a közönséget. A soproniak evvel kezdték itt, s ezen előadásról ítélve, biztosan merjük állítani, hogy becsülettel felléphetek volna a mieink is ebben ott. No de első fellépésül az eredeti népszínmű, talán szükséges volt! A soproniak beharangozása nem sikerült teljesen. Igaz, hogy tenoristájuk Cassio ur — Jean Grenicheux — igen szép tiszta magas hanggal rendelkezik, játéka pedig igen ügyes — valamint Raulné az igazgatóné — Haiderose, nálunk Serpolett, gyönyörű színpadi alak, tiszta, kellemes hanggal s helyes játékkal; a többi azonban — legalább ezen operetében, gyengének mutatkozott. A ház mégis zsufolásig megtelt. A kíváncsiság töltötte meg azt.

Második előadás volt: „dr. Klaus“, vigjáték 5 felv. L'Arronge-tól, az „Aszalai uram leányai“ című vigjáték szerzőjétől. Ezt csak azért említjük fel, mert: először, a ház üres volt, — másodsor pedig a darab igen mulattató, az előadás pedig minden tekintetben kitünő volt, a czimszerepet maga az igazgató, Raul ur, nagy bravóval játszta. Hiánya a darabnak, hogy nagyon hosszú, majd 10¹/₂ óráig tartván az előadása. Mind e mellett ajánljuk lefordítását Beödy urnak, az ősszel jó hasznát vehetné nálunk.

Kakasfy.

Városi közgyűlés.

A folyó ápril hó 17-ik napján megtartott Győrvárosi törvényhatósági közgyűlésnek nevezetesebb tárgya majd alig volt; kivéve: hogy a belvárosi választó-kerületben egy bizottsági tagnak elhunytával üresedésbe jött városi képviselői állomásnak választás utján betöltésére, a folyó ápril hó 28-ik napja tüzetett ki időhatárral, mely intézkedésről különben a belvárosi választó-kerület választói hirdetményileg értesítettnek, illetőleg hivatnak fel jogaik gyakorlására.

Ezekon kívül a belügyminiszterium is helyben hagyta a szegedi árvizkárosultak javára Győrváros törvényhatósága által megszavazott 5000 frtnak kölcsön általi fedezésére vonatkozólag hozzá felterjesztett közgyűlési határozatot.

Továbbá szinte a belügyminiszterium a győri kir. adófelügyelő székhelyén alakítandó felszólamlási bizottság elnökévé: Nedetzky Sándort, és helyettes elnökévé pedig Nagy Eudrét nevezte ki.

Mégis a földmivelés, ipar- és kereselmi miniszterium leirata folytán, Győrváros törvényhatósága által alkotott, s ez ideig érvényben volt halászati rendszabály is felfüggesztetett.

Végre az államvasuti társaság bécsi főigazgató-sága, a hozzá intézett megkeresvény kapcsán arról értesítette a városi törvényhatóságot, hogy a hosszuteczai vasuti átjárónál a közlekedés jövőben 5 percnél hosszabban tartó ideig elzárva nem leend, mely időhatár csak kivételes esetekben terjedhet 10 perczig.

Meghívás.

Nagyságos Gyapay Dénes kir. tanácsos urnak, körümböli távoztával, a győrmegyei szabadelvű-párt elnöki állomása üresedésbe jövén, ennek betöltése és a párt bölcse belátása szerint a közéletet érdeklő netaláni egyéb üdvös intézkedések egyetértő meghatározása végett, a párt összes tagjait f. évi ápril hó 19-én délután 3 órakor a „Nádor“ című vendéglő nagytermében tartandó értekezletre teljes tisztelettel meghívom.

Enesén, 1879. ápril hó 10-én.

Enessey Kálmán,
a győrmegyei szabadelvű-párt társ-elnöke.
Kis Sándor,
jegyző.

A győri jótékony nőegylet ez évi közgyűlését

május hó 4-én d. u. 2¹/₂ órakor fogja a városház tanácstermében megtartani, melyre az egylet tagjai minél számosabban megjelenni kéretnek.

Tárgy:

Az évi számadás megvizsgálása, alelnök- és munkafelügyelő választása.

Kis Sándorné
alelnök.

143.
k. gy.

Hirdetmény.

Melytől fogva ezennel közhírre tétetik: hogy Győr sz. kir. város belvárosi választó kerületében elhalálozás következtében megürült egy városi képviselő helyének választás utján betöltése a folyó ápril hó 17. napján 143. sz. alatti közgyűlési határozattal elrendeltetvén, ezzel egyidejűleg a választásnak a győrvárosi választó kerületbeni megejtésére Karvassy Kálmán választási elnök kiküldetése mellett ez évi ápril hó 28-ik napja tüzetett ki időhatárral.

Mely tett intézkedés folytán felhivatnak a győrvárosi választó kerületnek az 1870. 42. t. cz. 27. szakasza értelmében jogosított választói: hogy a most említett választó kerületben választandó törvényhatósági bizottsági tag megválasztására vonatkozó szavazó-lapjaikat, az 1870. 42. t. cz. 20. §-ában felsorolt kiválmak figyelembevételével Karvassy Kálmán választó kerületi elnöknel a belvárosi hatósági házban, és a folyó ápril 28-án mint a választás eszközzésére kitűzött határnapon, reggeli 8 órától kezdve, délutáni 6 óráig beadni el ne mulasztásák; mert ellen esetben ezen záros időhatár lejártával, a szavazó-lapok többé senkitől elfogadtatni nem fognak.

Többnyire pedig a választók maguk tájékozhatása végett még arról is értesítettnek: hogy mind a választók névjegyzéke, mint ismét a legtöbb államadó fizető polgároknak a folyó 1879. évre kiigazított névjegyzéke is, a mai naptól kezdve, egész a választásra kitűzött fentebbi időhatárig vagyis ápril hó 28-ik napjáig, mindenki általi betekintetés végett, a szokott hivatalos órákban a főjegyzői hivatalban kitéve leend.

Kelt, Győrött, az 1879. évi ápril hó 17-ik napján megtartott győrvárosi törvényhatósági közgyűlésből.

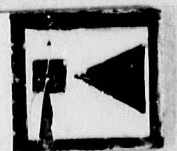
Kiadta:

Halma Ferencz,
főjegyző.

Napi hírek.

— **Győrváros hatósága** által a királyi pár ezüst-mennyegzője alkalmára szerkesztett üdvözlő felirat a győri jótékony nő-egylet hasonló tárgyú feliratával együtt, átnyújtás végett már elküldetett a m. kir. belügyminiszteriumhoz.

— **Feldinger városi főhadnagy** köztudomás szerint szélhűdéstől éretvén, miután a városi rendőri hivatal a főkapitánynak különben is hosszas és sajnálatos betegeskedése miatt vezető egyéniséget nélkülöz, szükségessé vált egy ilyenről gondoskodni és a polgármester ur csakhamar föl is találta Szauder József újvárosi hadnagyban, ki ez idő szerint a kapitányi hivatal vezetését már kezeibe is vette.

— **Kinek az intézkedése?** — Hogy városunk utcái tisztán tartatnak, az szép dolog, hogy sártól, piszoktól tisztítatik az is szép, elég pénzünkbe kerül, legalább ezt élvezük; de hogy a város utcáiban kocsiszámra felszedett szemét és sár épen az újárósi iskola díszes épületének ablakai alá hordatik, ez már oly gyengéd figyelem az ottani intézet ifjusága iránt, melyért közegészségi bizottságunk nem fog köszönetet mondani. Hát nem találnak más szemét-dombot, mint azon díszes épület előtti tért? (Beküldetett.)

— **A „párisi kölesönösen segélyző magyar-egylet“** szerkesztőségünkhöz beküldött évi jelentéséből érdekesnek tartjuk a következőket közölni. Az egylet 1845-ben a Párisban élő magyarok közt a magyarszellel megőrzése a Párisba érkező magyarok segélyezése végett alakult. 1848-tól 1860-ig szünetelt, az utóbbi évben újra alakult Bertha Sándor elnöklése alatt. Ekkor 25 tagja volt s ezek lelkes kitartása és fáradozása által sikerült az egyletnek nem csak számos hazánkiával jót tenni, hanem a francia főváros tiszteletét is megnyerni. Az 1878-ik évi világkiállítás alkalmával egy saját menhely megszerzését határozták el, s e célra az anyaországban is eszközölt gyűjtések útján 21,000 frankot szereztek. 1876-ban betegsegélyző alapot is állított fel az egylet. — Az egylet vagyona a betegsegélyző alappal együtt 14,952 frank. Az egylet könyvtára 1567 kötetet tartalmaz. Van az egyletnek 21 tiszteleti, 4 örökös, 169 rendes, 14 rendkívüli, 4 női — összesen 222 tagja, kik közül, 161 tartózkodik jelenleg Párisban. Minthogy az egylet tagjai és pártolói közt több győri polgár is említettik, érdemesnek tartjuk ezek nevét is itt közölni: a párisi k. s. egylet rendes tagjai Győrből: Stelczer Sándor sütő és Schlesinger Tivadar kárpitos. A világkiállításon kiállított tárgyaikat az egyletnek ajándékozták Czéh Sándor és Reschovsky József. Az egylet könyvtárának ajándékozott Czéh Sándor 3 kötet nyomtatványt. Házkötvényt vett Reschovsky József. Az egyletnek pénzbeli segélyt nyújtottak: A „Győri első takarékpénztár“ 25 frtot, Szentmihály Sándor 10 frtot, Ternyei Tivadar 5 frtot.

— **Villó órák.** A lapunk egyik régebbi számában említett sötétben is világító, ugynevezett phos-

phoreskáló órák egy példánya, mint értesültünk, helyben Mayr Gyula órák óráktárában is látható.

— **Magyar leány** német színészetben. Ma legelőször lép föl nálunk Heissig Irma k. a. Budapestről „Boccaccióban“, kedden pedig a „Bőregér“ című darab közben magyar népdalokat fog énekelni. Ugyanekkor máris a győri közönség kedvenczévé vált Cassio, Schaffer humorisztikus dalát „Die da“ fogja énekelni. Megemlítjük még, miszerint vasárnap „Boccaccio“ másodizben, hétfőn „Troubadour“ és kedden a „Bőregér“ kerül színre.

— **Ismét áldozat.** Tegnap egy szabadhegyi ember a Rábába fult. Hullája még nem találtatott meg.

— **Tűzvész.** Rába-Csanakon f. hó 14-én tűz ütött ki, mely több lakházat s gazdasági épületet elhamvasztott. Gyanítható, hogy a tűz szándékos gyújtogatás folytán keletkezett.

— **Győri furesaság.** Nem lehetne mondani, hogy a német színészetnek városunkban nem volna pártfogói, Dr. Klaus előadását egy kis kutyája is meghallgatta és épen akkor, mikor Raul a legnagyobb szenvedélytől elragadtatva, a művészet legmagasb fokára hágott, a furcsa hallgató is közbevágott véleménye nyilvánításával. Ez aztán csakugyan furcsa műbarát.

— **Sajtóhiba.** Hogy nem csak minket kisvárosi sajtóközlegeket gyötör a sajtóhiba, hanem megéssik ez a gyalogság a fővárosi lapokon is, bizonyítja a következő, egyik legtekintélyesebb pesti lapban megjelent közlemény, melyszerint a „Prágai hangversenyen“ Baltazzi, gr. Eszterházy „Niniche“ nevű lováról leesvén, vállcsontját eltörte. Ez már elragadó hangverseny lehetett volna igazán, ha sajtóhiba nem volna.

— **Komáromban** a Ghyecz lemondása által megürült képviselői állásra a kormánypárt Pulay Kornélt, a függetlenségi párt pedig gróf Zichy Ernőt lépteti fel jelöltül.

— **A szegedi árvízkirosultak** javára a hivatalos lap mai kimutatása szerint begyűlt összesen **1.342,344 frt 58 1/2 kr.** és pedig értékekben 118,258 forint 30 kr. s bankjegyekben 1,225,086 frt 28 1/2 kr. s így másfél milliót már megközelíti.

Szerkesztői üzenetek.

T. B. urnak Győr. Beküldött ezikkét legközelebb közlendjük.

V. A. urnak Győr. Közölni fogjuk, s becses igéretére számot tartunk.

P. J. urnak Bana. Érdekes közleménye későn érkezőn kezünkhöz, a kitűzött alkalomra már közölhető nem volt.

Közgazdaság.

Gabna-árak.

Győr, 1879. ápril 18.

Folytonosan gyenge behozatal, és üzletpangás, régi gabnaárak mellett. Ezek az üzlet vezényszavai hónapok óta. Nincs kilátás javulásra, miután a befejezett mezei munka és az utak javulása után is oly csekély a piac, mint ha közvetlenül aratás idejében volnánk.

Buza a vidékünkön kevés készlet. Bánáttól hajóval érkező közönségesen malmok szükségére vétetik 9—10 frton.

Rozs 5—5 frt 75.

Zab 5 frt 25—6 frt 25.

Kukoricza 4 frt 75—5 frt.

Minden 100 kilogr. szerint.

A magyar díjsorsjegyek ápril 15-iki húzásán a következő sorozatszámok huzattak: 18 315 460 507 879 1311 1351 1358 1596 2469 2531 2543 2617 2646 3392 3424 3446 3577 3760 3787 3860 3955 3975 4366 4592 4599 5050 5477 5526 5762. A főnyereményt, 100,000 forintot nyerte **5477. s. 10. sz.** — 10,000 frtot nyert 5526. s. 45. sz. — 5000 frtot nyert 1311. s. 14. sz. — 1000 frtot nyertek 507. s. 32. sz., 879. s. 20. sz., 1596. s. 14. sz., 4599. s. 22. sz.

Meteorologiai jegyzetek.

Hó — nap	Hőmérséklet Reaumur			Légsúlymérő millimetreben			Időjárás
	6 ó.	12 ó.	9 ó.	6 ó.	12 ó.	9 ó.	
április 16	+11	+18	+13	738	729	728	szeles
„ 17	+12	+15	+7	722	722	721	esőzés
„ 18	+7	+12	+7	725	727	732	dörg. vill. eső

Vízállás a Rábán 3 m. 8 cm. (azaz 9' 7").

HIRDETÉSEK.

Rupprecht Mihál

soproni fényképész

bátorkodik tudtára adni a t. cz. közönségnek, hogy

Tek. Simon Pál ur Deákuteza 6. sz. alatti házában

egy fényképészeti műtermet állított fel

hol

ma, április hó 19-én

és minden következő szombaton lesznek a felvételek, azaz:

Április 26-ik,
Május 3-ik, 10-ik, 17-ik, 24-ik, 31-ik,
Június 7-ik, 14-ik, 21-ik, 28-ik,
Július 5-ik, 12-ik, 19-ik, 26-ik,
Augusztus 2-ik, 9-ik, 16-ik, 23-ik,
Szeptember 6-ik, 13-ik, 20-ik és 27-ik napján.

Ezen napokon Tek. Simon Pál ur házában **egy nemzeti zászló** (lobogó) fog kitéteni annak jeléül, hogy a fényképészeti műterem a t. cz. közönség használatára nyitva áll.

Nevem és üzletem eléggé ismeretes, valamint lelkiismeretesen készített műveim a kiállításokban nyert legmagasabb kitüntetései, a különféle hírlapokból tudva lévén, itt Győrben is **főtörekvésem arra leendő irányozva, hogy csak jól sikerült fényképekkel szolgálhassak.**

Ezek után a t. cz. közönség kegyeibe ajánlom magamat és számos látogatás reményében maradok mindenkor kész szolgájak

Rupprecht Mihál,
fényképész és festész.

4

Bolthelyiség változtatás.

Alulirott ezennel tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy a

belváros, fehérvári-uteza,

a győri első takarékpénztár épületében lévő

**papir-,
rajz- és írószer-kereskedésemet**

ugyanazon épületben

**Knapp Manó ur divatáru üzlete mellé
helyeztem át.**

Midőn a n. é. közönségnek az eddig irányomban tanusított becses pártfogásáért hálás köszönetemet nyilvánítanám, egyszersmind bátor vagyok becses bizalmát jövőre is kérni.

Győr, 1879. ápril 10-én.

Teljes tisztelettel

Czéh Sándor.